

Good food, Good life

10 ZASAD ZDROWEGO STYLU ŻYCIA DZIECI I MŁODZIEŻY

Katarzyna Żywczyk

Starszy specjalista ds. żywienia,
Nestlé Polska

ZDROWY STYL ŻYCIA PODSTAWĄ HARMONIJNEGO ROZWOJU DZIECKA

Good food, Good life

- Regularna aktywność fizyczna, regeneracja, właściwe odżywianie i nawodnienie pomogą zadbać Wam o lepsze wyniki i samopoczucie.
- Prawidłowe nawyki warto kształtować od najmłodszych lat

I. STOSUJ ZASADY PRAWIDŁOWEGO ODŻYWIANIA

ZASADY PRAWIDŁOWEGO ODŻYWIANIA

Istotne jest to co znajduje się na talerzu - im bardziej **różnorodnie** tym lepiej.

Nie zapominaj o **regularności** – posiłki należy spożywać co ok. 3-3,5 godziny, najlepiej o stałych porach

Liczba posiłków ma znaczenie – musi być dostosowana do planu dnia!

Jemy w trakcie posiłków, nie pomiędzy nimi (przewód pokarmowy musi mieć czas na strawienie spożytych pokarmów)

Prawidłowe trawienie zaczyna się w jamie ustnej – nie zapominaj o **dokładnym gryzieniu**.

II. SKOMPONUJ ODPOWIEDNIO TALERZ

WSZYSTKO ZACZYNA SIĘ OD ODPOWIEDNIO SKOMPONOWANEGO TALERZA

Good food, Good life

Podstawą każdego posiłku powinny być różnorodne **warzywa i owoce**. Co najmniej 5 porcji dziennie. Źródło cennych witamin i składników mineralnych, błonnika pokarmowego.

Każda dodatkowa porcja to jeszcze więcej korzyści dla zdrowia!

Produkty zbożowe pełnoziarniste będące źródłem **węglowodanów złożonych** powinny stanowić $\frac{1}{4}$ talerza i znajdować się w każdym posiłku.

Produkty będące źródłem białka zarówno **zwierzęcego, jak i roślinnego** powinny stanowić $\frac{1}{4}$ talerza.

Nie zapominaj o tłuszczach

i o wodzie

WĘGLOWODANY ZŁOŻONE TO PODSTAWOWY SKŁADNIK ODŻYWCZY KAŻDEGO SPORTOWCA

Good food, Good life

Głównym źródłem węglowodanów złożonych, są produkty zbożowe pełnoziarniste np.:

pieczywo żytnie, pieczywo graham, płatki owsiane, płatki żytnie, kasze np. gryczana, makaron pełnoziarnisty, ryż brązowy.

**POWINNY ZNALEŹĆ SIĘ W KAŻDYM POSIĘKU -
SĄ ŹRÓDŁEM ENERGII, WITAMIN, SKŁADNIKÓW MINERALNYCH I BŁONNIKA.**

ORGANIZM POTRZEBUJE STAŁEGO POZIOMU CUKRU WE KRWI

Good food, Good life

Gwarantuje go regularne
spożywanie posiłków

Kiedy nie jemy regularnie organizm domaga się cukrów prostych –
rośnie apetyt na słodczy!

**MÓZG POTRZEBUJE 110-140G
GLUKOZY DZIENNIE**

≠

**CUKRY PROSTE ZJEDZONE Z
POSIŁKAMI**

Nadmiar cukrów prostych
Nadmiar energii z pożywienia

Nadmierna masa ciała i
pogorszenie stanu zdrowia

Brak wystarczającej ilości
węglowodanów złożonych
w diecie powoduje:

- **Spadek formy**
- **Mniejszą wydajność**
- **Utratę energii**

BIAŁKO BUDUJE I REGENERUJE ORGANIZM

Good food, Good life

- **Budowa i odbudowa tkanek** (synteza nowych komórek i tkanek, naprawa tkanek–gojenie ran)
- **Enzymy i hormony** (np. adrenalina, hormony tarczycy)
- **Mięśnie** i ich praca - uczestniczą w **skurczu mięśni** i ruchu (aktyna, miozyna)
- **Odporność** (immunoglobuliny)
- **Widzenie** (rodopsyna)
- **Udział w trawieniu i wchłanianiu** (enzymy trawienne i przekaźniki)
- **Transport** (hemoglobina, transferyna)

ŹRÓDŁA BIAŁKA ZWIERZĘCEGO

Mięso: kurczak, indyk, wieprzowina, wołowina

Ryby i owoce morze: łosoś, makrela, dorsz, pstrąg tęczowy

Jaja

Nabiał: mleko, jogurty, kefiry, sery twarogowe, maślanki, odżywki białkowe

Przetworzone mięso (wędliny parówki, kiełbasy), tłuste kawałki mięsa i tłusty nabiał- warto zastąpić je pieczonym filetem z indyka lub domową pastą rybną.

ŹRÓDŁA BIAŁKA ROŚLINNEGO

Nasiona roślin strączkowych: soja, fasola, ciecierzycyca, soczewica

Nasiona, pestki, orzechy: brazylijskie, nerkowca, włoskie, laskowe

Zboża: kasza gryczana, jaglana, makarony pełnoziarniste, komosa ryżowa

Strączki -dostarczają także wielu substancji o działaniu prozdrowotnym tj.: izoflawony, witaminy z grupy B, składniki mineralne, błonnik i skrobia oporna.

O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ

- Produkty **mleczne fermentowane** np. kefir, jogurt naturalny zawierają **bakterie probiotyczne** (pozytywny wpływ na odporność) oraz **wapń** (mocne kości i zęby).

- **Ryby** (zwłaszcza tłuste) – pełnowartościowe białko i nienasycone kwasy tłuszczowe **omega-3** (korzystny wpływ na układ nerwowy i sercowo-naczyniowy). Minimum 2 razy w tygodniu!

TŁUSZCZE W DIECIE RÓWNIEŻ ODGRYWAJĄ ISTOTNĄ ROLĘ

Są niezbędne do prawidłowej budowy m.in. skóry, mózgu czy hormonów i enzymów.

Wybieraj	Ograniczaj
olej rzepakowy (najlepiej nierafinowany) oliwę z oliwek orzechy awokado 	spożycie tłustych mięs, wędlin i tłustych produktów mlecznych (np. sera topionego) Staraj się całkowicie wyeliminować tzw. tłuszcze trans. Mogą występować: one w chipsach, żywności typu fast food

III. ZAINSPIRUJ SIĘ PRZYKŁADOWYMI OBIADAMI

INSPIRACJA NR 1

 $\frac{1}{4}$

talerza

ziemniaki

 $\frac{1}{4}$

talerza

udko kurczaka
(1 sztuka) $\frac{1}{2}$

talerza

surówka z marchewki,
selerą i jabłkami

WSKAZÓWKA:

Zawsze połowę objętości talerza powinny stanowić różne warzywa. Mięso jest źródłem białka – możesz je zastąpić porcją ryby lub roślin strączkowych. Ziemniaki to źródło węglowodanów – możesz je zamienić na ryż, kaszę czy makaron pełnoziarnisty żytni lub orkiszowy, który będzie lepszym wyborem niż makaron pszenny.

WSKAZÓWKA:

Rośliny strączkowe są źródłem białka roślinnego, które powinno się pojawiać na Twoim talerzu jako zamiennik mięsa lub ryb minimum 2–3 razy w tygodniu. Gdy spożywasz je z pełnoziarnistym makaronem czy kaszą, organizm ma szansę wykorzystać je jako budulec.

INSPIRACJA NR 2

 $\frac{1}{4}$

talerza

fasola
czerwona $\frac{1}{4}$

talerza

makaron
pełnoziarnisty
z sosem ze
świeżych
pomidorów $\frac{1}{2}$

talerza

sałata świeża
z pomidorkami,
ogórkiem, papryką

INSPIRACJA NR 3

Na większości talerza

kaszotto lub risotto, czyli kasza bądź ryż wymieszane z kawałkami tofu, brokułów, czerwonej papryki, natki pietruszki

Na pozostałej części talerza

surówka z białej kapusty z koperkiem

WSKAZÓWKA:

Jeśli spożywasz na obiad risotto lub kaszotto, nie zapominaj o porcji dodatkowych świeżych warzyw.

INSPIRACJA NR 4

WSKAZÓWKA:

Gdy jesz na obiad pierogi, naleśniki czy placki – czyli dania mączne – istotne jest to, aby na talerzu zawsze znajdowała się dodatkowa porcja warzyw. Bez tego Twój posiłek nie będzie prawidłowo zbilansowany. Jeśli świeże warzywa akurat nie są dostępne, zawsze można sięgnąć po kiszonki, np. ogórki.

$\frac{1}{2}$
talerza

warzywa, np. surówka
z czerwonej kapusty

$\frac{1}{2}$
talerza

pierogi z mięsem
(6 sztuk)

IV. ZAPLANUJ ZBILANSOWANY DZIENNY JADŁOSPIS

RÓŻNORODNOŚĆ TO PODSTAWA

Good food, Good life

W prawidłowo zbilansowanym jadłospisie:

- ✓ ok. 55% energii powinny dostarczać węglowodany
- ✓ 30% – tłuszcz
- ✓ 15% – białko

PAMIĘTAJ!

KAŻDEGO DNIA SPOŻYWAJ PRODUKTY Z RÓŻNYCH GRUP SPOŻYWCZYCH.

MIKSUJ SMAKI I DODATKI DZIĘKI TEMU TWÓJ JADŁOSPIS BĘDZIE ODPOWIEDNIO ZBILANSOWANY!

V. ZADBAJ O PIERWSZE I DRUGIE ŚNIADANIE

ŚNIADANIE TO NAJWAŻNIEJSZY POSIŁEK W CIĄGU DNIA

Good food, Good life

Pierwsze śniadanie :

- Powinno dostarczyć ok. 25% energii potrzebnej w ciągu całego dnia i być źródłem wszystkich składników odżywczych.
- To „paliwo” dla mózgu
- Pomaga utrzymać prawidłową masę ciała
- Korzystnie wpływa na wyniki w nauce i na samopoczucie

**BRAK PORANNEGO POSIŁKU = PROBLEMY Z KONCENTRACJĄ, OSPAŁOŚĆ ORAZ ZMĘCZENIE.
JEST ŚNIADANIE JEST MOC!**

NIE ZAPOMINAJ O DRUGIM ŚNIADANIU

Good food, Good life

- Powinno ono dostarczać około 5–10% dziennego zapotrzebowania energetycznego w ciągu dnia
- Dobrze zbilansowane II śniadanie:

pomaga ograniczyć podjadanie

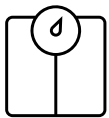
korzystnie wpływa na koncentrację i chęć do nauki

dostarcza energii

Poprawia wydolność fizyczną

Pomaga zadbać o prawidłową masę ciała

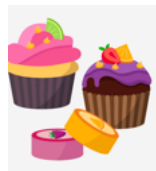

JAK DOKONAĆ MĄDREGO WYBORU?

Good food, Good life

Słodycze, słone przekąski, słodkie napoje gazowane – dostarczają składników, które powinny być ograniczane w diecie.

Małowartościowe,
wysokokaloryczne
nie sycące

nabieramy ochoty na
kolejne i kolejne...

Kanapka z pieczonym kurczakiem i sałatą, warzywa, owoce orzechy, produkty mleczne, woda – urozmaicają codzienne menu i dostarczają cennych składników odżywczych.

Bogate z błonnikiem,
Witaminy i składniki
mineralne

dają uczucie sytości

VI. BĄDŹ AKTYWNY FIZYCZNIE I ZWRÓĆ UWAGĘ NA POSIŁEK PO TRENINGOWY

ZWRÓĆ UWAGĘ NA POSIŁEK PRZED TRENINGIEM

Good food, Good life

Posiłek przed treningiem:

- na 2–3 godziny przed aktywnością (np. obiad – ryż z rybą na parze i warzywami)
- jeśli nie masz tyle czasu– mała przekąska ok. 1 godzinę przed np. mała razowa kanapka z miodem, batonik zbożowy lub płatki owsiane z mlekiem, banan czy inne owoce.

ZWRÓĆ UWAGĘ NA POSIŁEK PO TRENINGU

Good food, Good life

Posiłek po treningu:

Cel: uzupełnienie glikogenu i dostarczenie składników potrzebnych do regeneracji.

Produkty dostarczające białka i węglowodanów np. koktajl mleczno-owocowy, jogurt naturalny z dodatkiem owoców i np. płatków owsianych czy serek wiejski z miodem i grahamką

NIE SĄ ZALECANE ŻADNE ODŻYWKI PO TRENINGOWE!

Jeśli posiłek po treningu wypada akurat w porze kolacji np. to może być kawałek pieczonego mięsa lub ryby z kaszą i surówką.

VII. PAMIĘTAJ O NAWODNIENIU

WODA NALEŻY DO MAKROSKŁADNIKÓW

Good food, Good life

WODA

Jest niezbędna do przebiegu reakcji biochemicznych

Transportuje substancje

Usuwa produkty przemiany materii

Reguluje temperaturę ciała

Zwilża błony śluzowe, oczy, stawy

Chroni mózg, rdzeń kręgowy i gałki oczne

ZAWSZE MIEJ PRZY SOBIE BUTELKĘ Z WODĄ

Good food, Good life

Zapotrzebowanie na wodę zależy od:

- wieku
- **aktywności fizycznej**
- temperatury ciała i środowiska
- stanu zdrowia
- stanu fizjologicznego

GRUPA I WIEK		WODA (ML/DOBĘ)
NAJMŁODSZE DZIECI	1-3 lata	1250
	4-6 lat	1600
	7-9 lat	1750
STARSZE DZIEWCZĘTA	10-12 lat	1900
	13-15 lat	1950
	16-18 lat	2000
STARSI CHŁOPCY	10-12 lat	2100
	13-15 lat	2350
	16-18 lat	2500

Konieczne jest zachowanie odpowiedniego bilansu wodnego!

W CIĄGU DNIA WYPIJAJ OK. 8 SZKLANEK WODY DZIENNIE!

PIJ CZĘSTO, MAŁYMI ŁYKAMI ZANIM POJAWI SIĘ UCZUCIE PRAGNIENIA

Good food, Good life

Utrata wody w czasie treningu zależy od:

Intensywności
ćwiczeń

Czasu
trwania
ćwiczeń

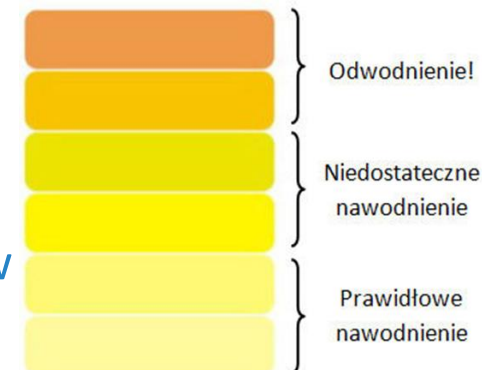
Chemii
danego
organizmu

Temperatury
i wilgotności
otoczenia

Objawy odwodnienia to m.in.:

- Bóle i zawroty głowy, problemy z koncentracją, brak apetytu, nudności
- Uczucie nadmiernego gorąca
- Gorsza wydajność fizyczna
- Zmiana wyglądu i woni
wydalanego moczu-
koncentracja produktów
metabolizmu

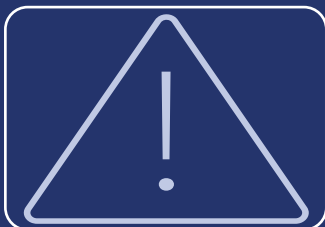
PAMIĘTAJ, ABY PO TRENINGU UZUPEŁNIĆ STRACONĘ PŁYNY

Good food, Good life

O odpowiednie nawodnienie, warto zadbać na 4 godziny **przed** treningiem wypijając 5–10 ml płynu na każdy kilogram masy ciała

NIE NA RAZ – na początek tyle ile potrzeba, resztę małymi porcjami popijać, aż organizm będzie dobrze nawodniony

1,2- 1,5 litra płynu na każdy kilogram masy utraconej podczas ćwiczeń (najlepiej zważyć się przed ćwiczeniami)

VIII. UNIKAJ PRODUKTÓW NIEKORZYSTNYCH DLA ZDROWIA

Nestlé

Good food, Good life

OGRANICZ SPOŻYCIE CUKRU

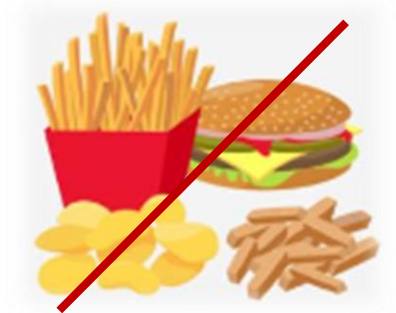
- Sięgaj po wodę zamiast słodzone napoje.
- Wybieraj domowe wypieki, w których cukier zastąpisz np. ksylitolem.
- Postaw na świeże i suszone owoce, koktajle owocowe, a także desery przygotowywane z daktyli, migdałów czy orzechów.

PAMIĘTAJ, ŻE NADMIAR CUKRÓW DODANYCH W DIECIE MOŻE PROWADZIĆ DO WIELU PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH, W TYM NADWAGI, CUKRZYCY TYPU II I PRÓCHNICY.

KONTROLUJ SPOŻYCIE SOLI

- Ogranicz słone przekąski (typu chipsy, paluszki)
- Usuń stolniczkę ze stołu i ogranicz dosalanie potraw.
- Stosuj zioła i przyprawy takie jak bazylia, oregano, majeranek, estragon, szalwia, kolendra, cząber, pieprz czarny, gorczyca czy lubczyk – doskonale zastępują one sól.
- Czytaj etykiety i ograniczaj produkty w których jest dużo soli.

**ZBYT DUŻA ILOŚĆ SOLI W DIECIĘ MOŻE ZWIĘKSZAĆ
RYZYO CHORÓB SERCOWO-NACZYNIOWYCH I
NADCIŚNIENIA**

UNIKAJ MONOTONII ŻYWIENIOWEJ

Good food, Good life

- Ogranicz mięso czerwone i przetwory mięsne (m.in. wędlin, kiełbasy) – zaplanuj **1 dzień bezmięsny** w tygodniu, a później ograniczyć jego spożycie do kilku razy w tygodniu.
- Mięso czerwone wymieniaj na **mięso białe (drób) lub ryby, jaja czy rośliny strączkowe**.
- Pamiętaj, że czerwone mięso (zwłaszcza przetworzone) jedzone w nadmiarze jest czynnikiem zwiększającym ryzyko nowotworów jelita grubego i trzustki.

Produkcja zamienników mięsa jest bardziej **przyjazna planecie** – mniejsze zużycie zasobów naturalnych i ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych

IX. KONTROLUJ CZAS PRZED EKRADEM

WYTYCZNE AMERYKAŃSKIEJ AKADEMII PSYCHIATRII DZIECI I MŁODZIEŻY

Good food, Good life

Dzieci w wieku szkolnym (6-12 lat)

Mogą dziennie spędzać około 1–2 godzin przed ekranem. W tym wieku może on być wykorzystywany do nauki, zabawy interaktywnej i kontaktu z rodziną lub rówieśnikami.

Nastolatki (13-18 lat)

Mogą spędzać do 4 godzin dziennie, używając urządzeń elektronicznych. Więcej czasu może być poświęcone na naukę lub projekty edukacyjne, a na cele rozrywkowe – do około 2 godzin dziennie.

X. ZADBAJ O ODPOWIEDNIĄ ILOŚĆ SNU

SEN TO KLUCZOWY ELEMENT ZDROWEGO STYLU ŻYCIA

Good food, Good life

To czas **odpoczynku, wzrostu oraz regeneracji** naszego organizmu (przede wszystkim układu nerwowego i mięśniowo-szkieletowego)

Bardzo ważne jest zapewnienie odpowiedniej **długości wysokiej jakości snu.**

Podczas snu obniża się temperatura ciała, zachodzą w nim zmiany hormonalne (m.in. wzrasta produkcja melatoniny), a aktywność metaboliczna zwalnia

Dzieci w wieku od 6 do 13 lat powinny spać mniej więcej 9–11 godzin, a młodzież w wieku od 14 do 17 lat – około 8–10 godzin

PEŁEN CYKL SNU TRWA OKOŁO 90 MINUT. ABY ZATEM SEN TWÓJ SEN BYŁ NAJBARDZIEJ EFEKTYWNY, ZADBAJ O TO, BY SPAĆ NP. 7 CYKLI, CZYLI 10,5 GODZINY

ODPOWIEDNIA DŁUGOŚĆ SNU TO LEPSZA WYDAJNOŚĆ ORGANIZMU

Good food, Good life

- Lepsza pamięć i koncentracja
- Korzystny wpływ na umiejętności rozwiązywania problemów
- Pozytywny wpływ na wyniki sportowe – poprawia szybkość, szybkość reakcji i dokładność
- Lepsza odporność
- Łatwiejsze utrzymanie prawidłowej masy ciała - niedosypianie wpływa na podwyższenie poziomu greliny - hormonu, który pobudza apetyt

ZADBAJ O DOBRY SEN

ZASADA NR 1

Kładź się spać i wstawaj o tej samej porze.

ZASADA NR 2

Przed snem nie oglądaj Tv, nie korzystaj z telefonu i komputera. Tzw. „niebieskie światło” które emitują te urządzenia ma negatywny wpływ na jakość snu.

ZASADA NR 3

Pomyśl o przyjemnych momentach mijającego dnia, poczytaj, skup się na oddechu.

ZASADA NR 4

Kolacje zjedz najlepiej 3 godziny przed snem, unikaj produktów ciężkostrawnych, mocnej herbaty i napojów gazowanych.

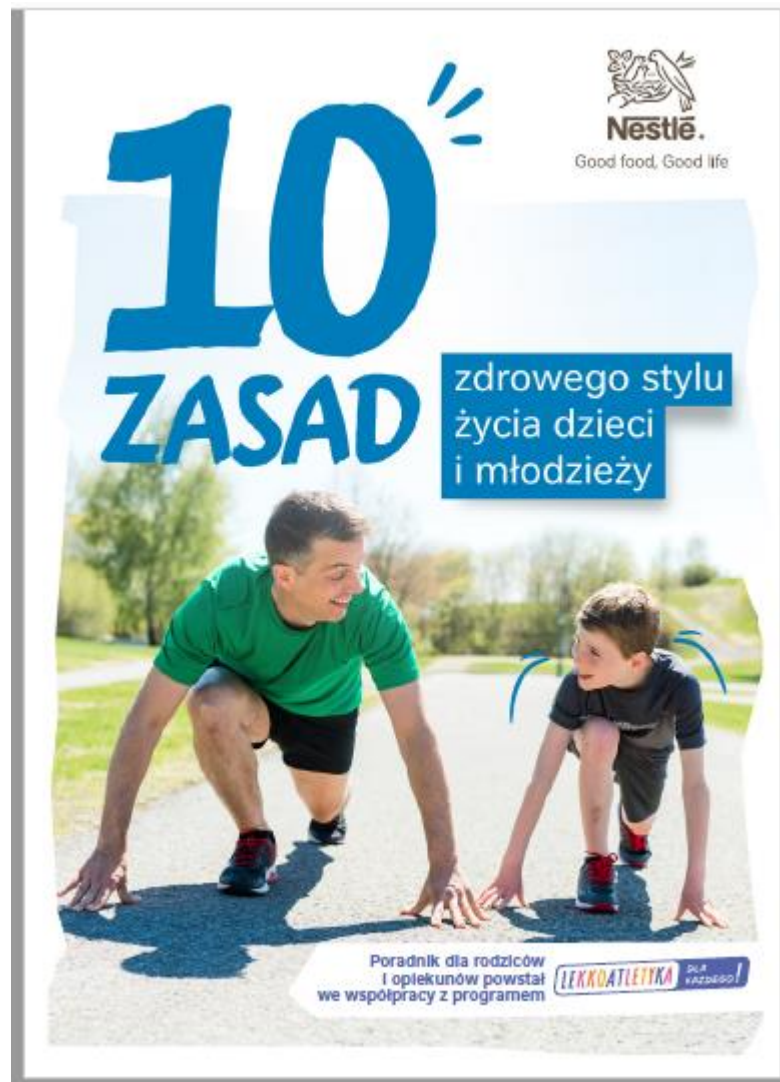
ZASADA NR 5

Zadbaj o miejsce do spania- wygodne łóżko, wywietrzony pokój z zasłoniętymi oknami.

ZACHĘĆ RODZICÓW DO POBRANIA E-BOOKA

Good food, Good life

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

Kontakt:

katarzyna.zywczyk@pl.nestle.com

